

**Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы
Иске Каразирек авыл җирлеге Советы**

КАРАР

Иске Каразирек ав.

№ 20

23 декабрь 2017 ел

Иске Каразирек авыл җирлеген
шәһәр төзелеше проеклаштыруның
җирле нормативларын раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 маддәсенә, 2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль законга, Иске Каразирек авыл җирлеге Уставының 31 маддәсенә ярашлы рәвештә, Иске Каразирек авыл җирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразирек авыл җирлеген шәһәр төзелеше проеклаштыруның җирле нормативларын расларга.

2. Әлеге карарны Иске Каразирек авылы, Совет урамы, 12 в йорт адресы буенча урнашкан махсус жиһазландырылган мәгълүмат стендында һәм «Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында» урнаштыру юлы белән игълан итәргә: <http://pravo.tatarstan.ru>; веб-адрес буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ютазы муниципаль районының рәсми сайты: www.yutaza.tatar.ru.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Иске Каразирек авыл җирлеге башлыгы урынбасарына йөкләргә.

Иске Каразирек авыл җирлеге
башлыгы урынбасары:

Р.М.Мөхәмәдиев

Исп. Котловская Г.С.
4-12-27

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы
Иске Каразирек авыл җирлегенә
2017 елның 23 ноябрдәге 20 санлы
караына 1 санлы кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ КАРАЗЕРИК
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕН ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ ЖИРЛЕ
НОРМАТИВЛАРЫ**

2017 ел

СОДЕРЖАНИЕ

1.....	ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР	5
2.....	ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӨРЕ һӘМ ӨЛКӨСЕ	6
3.....	ИСКЕ КАРАЗЕРИК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ҚЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ	7
4.....	ТӨП ӨЛЭШ	8

4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылылык, газ һәм су белән тээмин итү, ташландык суларны ағызу объектлары белән тээмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 8

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм жирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тээмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 9

4.3. Социаль яклауга мохтаж гражданның, торак пункт халкының хокукларын тээмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тээмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре 120

4.4. Авыл халкының мәдәният, массакуләм ял, ял объектлары белән тээмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 1 12

4.5. Авыл жирлеге халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тээмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 13

4.6. Иске Каразерик авыл жирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемент объектлары белән тээмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 13

4.7. Торак пункт халкының көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару объектлары белән тээмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 14

4.8. Халыкның төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тээмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

Иске Каразерик авыл жирлеге; халык өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре 15

4.9. Халыкка ритуаль хезмэт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре; торак пункт халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре 15

4.10. Социаль тәэмин итү һәм халыкны социаль яклау объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре; авыл халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рәхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре 15

5. ИСКЕ КАРАЗЕРИК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА НО

5.1. Торак пункт халкының электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 16

5.2. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр 19

5.3. Авыл халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 19

5.4. Мәгълүматлаштыру һәм элемент объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр 22

5.5. Халыкның көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 23

5.6. Торак пункт халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 24

5.7. Зиратларны урнаштыру өчен киңәшләр 21

6..... ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӨРЕН НИГЕЗЛӨҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР.....23

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразерик авыл жирлеген шәһәр төзелеше проекткауның жирле нормативлары (алга таба – нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнгән.

1.2. Әлеге нормативлар белән жайга салынмаган мәсьәләләр Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән 2002 елның 27 декабрәндәге «Техник жайга салу турында»гы 184-ФЗ санлы Федераль закон таләпләренә ярашлы рәвештә көйләнә.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукий формасына карамастан, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразерик авыл җирлеге территориясендә үз эшчәнлекләрен алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәжбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектлауның җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразерик авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсендәге исәп-хисап күрсәткечләре җыелмасын билгели; торак пункт халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсендәге исәп-хисап күрсәткечләре җыелмасын билгели.

1.6. Иске Каразерик авыл җирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнгән торак пунктның җирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә караган объектлар керә::

Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару;

торак пунктлар чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаж гражданның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;

мәдәният, массакуләм ял, ял;

мәгълүматлаштыру һәм элемтә;

физик культура һәм массакуләм спорт;

көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару;

төзәтү һәм яшелләндерү;

ритуаль хезмәтләр күрсәтү;

социаль яклау һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге өлешләренә ала:

төп өлеше (Иске Каразерик авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге торак пунктлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территориаль ирешүенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

Иске Каразерик авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларга норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;

Иске Каразерик авыл җирлегенең кыскача характеристикасы.

2.ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Әлеге нормативлар белән билгеләнгән исәп-хисап күрсәткечләре Иске Каразерик авыл җирлегенең территорияль планлаштыру документларын, Иске Каразерик авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм гамәлгә ашырганда кулланыла.

2.2. Шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативлары дөүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында законнарның үтәлешен контрольдә тоту һәм күзәтчелек органнары карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3. Торак пунктның җирле әһәмияттәге объектлары исемлегә, Иске Каразерик авыл җирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәжәсе күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән торак пункт халкы өчен мондый объектларның максималь рөхсәт ителгән территорияль ирешү дәрәжәсе күрсәткечләре үтәү өчен мәҗбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгән документларны гамәлдән чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә, гамәлдән чыгарылганнар урынына кертелә торган нормаларга таянырга кирәк.

3. ИСКЕ КАРАЗЕРИК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразерик авыл җирлеге территориясенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында мәгълүматлар, торак пунктның башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

Таблица 1

№ п/п	Күрсәткеч исеме	Характеристикасы
----------	-----------------	------------------

1	<p>Торак пункт территориясенең муниципаль район һәм Татарстан Республикасы урнашуы структурасында</p>	<p>Иске Каразерик авыл җирлеге чиге Азнакай муниципаль районы белән чиктәш җирдә Байракай, Иске Каразерик авыл җирлекләре һәм Азнакай муниципаль районы чикләре тоташкан урында Байракай-Тамак авылының төньяк - көнчыгышында 4,2 км ераклыкта урнашкан 4 нче тоташу ноктасыннан алып төньяк-көнчыгышка таба Ютазы муниципаль районы чиге буйлап 1,9 км ераклыкта урнашкан 6 нчы(22 нче) тоташу ноктасына кадәр уза.Иске Каразерик авыл җирлеге, Азнакай муниципаль районы һәм Башкортостан Республикасы чикләре тоташкан урында Яңа Каразерик авылыннан төньяк-көнбатышка таба км.</p> <p>Иске Каразерик авыл җирлеге чиге Башкортостан Республикасы белән чиктәш җирдә 6 нчы(22 нче) тоташу ноктасыннан алып көньяк-көнчыгышка таба Татарстан Республикасы административ чиге буйлап X=357518,28,Y=2402731,83 координаталары булган 7 нче тоташу ноктасына кадәр уза.Байряк-Тамак,Иске Каразерик авыл җирлекләре һәм Башкортостан Республикасы.</p> <p>Иске Каразерек авыл җирлеге чиге Байрак Тамак авыл җирлеге белән чиктәш җирдә 7 нче тоташу ноктасыннан алып төньяк-көнбатышка таба 50 м и елгасы буйлап яр буе сызыгына кадәр уза, шуннан соң шул ук юнәлештә авыл хужалыгы җирләре буйлап 700 м һәм сазлык буйлап 100 м бара, аннары көньяк-көнбатышка борыла һәм 100 м авыл хужалыгы җирләре буйлап, 170 м төньяк-көнбатышка таба сазлык һәм 70 м авыл хужалыгы җирләре буйлап уза , аннары авыл хужалыгы җирләре буйлап төньякка таба бара- көньяк-көнбатышка таба, 600 м көнбатышка таба, 500 м көньякка таба, 2,2 км төньяк-көнбатышка таба һәм 1,5 км шул ук юнәлештә һәм урман полосасының көньяк чиге буйлап, Югары Стәрле-Каразерик-Урыссу</p>
---	---	--

		<p>автомобиль юлын кисеп үтеп, аннары авыл хужалыгы жирләре буйлап 900 м төньяк-көнчыгышка таба, чокрыны, Байрак елгасын һәм Сазлыкны кисеп үтеп, 750 м төньяк-көнбатышка таба бара, алга таба көньяк-көнбатышка таба чиге буйлап, 100 м авыл хужалыгы жирләре буйлап, 100 м сазлыкның төньяк чиге буйлап, 200 м сазлыкның төньяк чиге буйлап, 200 м авыл хужалыгы жирләре буйлап, 100 м сазлыкның төньяк чиге буйлап, 200 м авыл хужалыгы жирләре буйлап, 100 м сазлыкның төньяк чиге буйлап, буйлап, 50 м авыл хужалыгы жирләре буйлап уза, аннары төньяк-көнбатыш юнөлештә 50 м авыл хужалыгы жирләре буйлап, инешне кисеп үтеп, 100 м казылып алынган урыннар буйлап һәм 2,0 км Авыл хужалыгы жирләре буйлап байрак елгасы чикләре тоташкан урында Байрак-Тамак авылыннан 2,4 км төньяк-көнчыгышта урнашкан 5 нче тоташу ноктасына кадәр уза, Байряк-Тамак һәм Иске Каразерик авыл жирлекләре.</p> <p>Иске Каразерик авыл жирлеге чиге Байрак авыл жирлеге белән чиктәш жирдә 5 нче тоташу ноктасыннан алып 2,8 км төньяк-көнбатышка таба авыл хужалыгы жирләре буйлап 4 нче тоташу ноктасына кадәр уза.</p>
2	Торак пункт чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га	6116,66
3	Торак пункт составына керүче торак пунктлар исемлеге	Иске Каразирек ав. Яңа Каразирек ав.
4	Даими халык саны 01.01.2016 ел, кеше.	684
5	Халык тыгызлыгы 01.01.2016 ел, кеше/кв. км	0,11
6	2025 елга даими халык саны фаразы	650
8	2016 елның 1 гыйнварына жирлекнең торак фонды	

	барлығы, мең кв. метр торак майданы	15200
9	Халыкны торак белән тээмин итү дәрәжәсе, кв. м/кеше.	22,22
10	Шөһәр җирлеге территориясендә табиғый-климат шартлары	
	климат районы (төзелеш өчен климат районлаштыру картасы буенча)	I B
	сейсмик куркыныч дәрәжәсе (балларда)	5
	табиғый-климат шартларын Гомуми бәяләү	уңайлы

3. ТӨП ӨЛӨШ

4.1. Халыкны электр, жылылык, газ, су чыгару һәм су белән тээмин итү объектлары белән тээмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре.

4.1.1. Торак пунктлар төзелешенең инженерлык җиһазлары системасын территориаль планлаштыру документлары һәм билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган торак пунктны су белән тээмин итү, канализация, электр, жылылык һәм газ белән тээмин итү схемалары нигезендә проектларга кирәк.

Өлеге тармак схемаларында технология, куәт, инженерлык чөлтөрләрәнең зурлыгы буенча принципияль мәсьәләләр хәл ителергә, схеманы гамәлгә ашыру чиратлыгы буенча киңәшләр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелә.

Таблица 2

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән иминлек дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
-------	--------------	---	--

1	<p>Электр белән тәэмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, тарату пунктлары, төрле көчөнешле электр челтәрләре</p>	<p>Торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент электр белән тәэмин ителеше;</p> <p>Торак урамнарның 100 процент яктыртылуы</p>	билгеләнмәгән
2	<p>Жылылык белән тәэмин итү системасы объектлары, шул исәптән:</p> <p>үзәкләштерелгән:</p> <p>казанлык, жылылык электр станцияләре,</p> <p>жылылык челтәрләре;</p> <p>үзәкләштерелмәгән:</p> <p>автоном һәм шәхси котельнаялар, фатир жылылык генераторлары, жылылык челтәрләре</p>	<p>Торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент жылылык энергиясе белән тәэмин ителеше</p>	билгеләнмәгән
3	<p>Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү системасы объектлары:</p> <p>газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ көйләүче пунктлар; газ бүлү челтәрләре</p>	<p>Торак йортларны газ белән тәэмин итүнең 100 проценты *</p>	билгеләнмәгән
4	<p>Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектлары:</p> <p>су белән тәэмин итү чыганаклары, су алу корылмалары, су саклау өчен савытлар, суүткәргечләр</p>	<p>Торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент су белән тәэмин ителеше</p>	билгеләнмәгән

5	<p>** Су агызу системасы объектлары, шул исәптән:</p> <p>үзәкләштерелгән:</p> <p>чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация торбалары;</p> <p>үзәкләштерелмәгән:</p> <p>жирле чистарту корылмалары, агызу станцияләре, канализация торбалары</p>	Торак һәм жәмәгать биналарының 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнмәгән
---	--	---	---------------

* шөһәрләр яки аларның өлешләре өчен торак биналарны стационар электр плитәләре белән жиһазландыру шарты белән газ белән тәэмин итү системалары булмау рөхсәт ителә

** исәпләнгән күрсәткечләр яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм торак пункт халкының жирле әһәмияттәге объектларына караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; Иске Каразерик авыл жирлегенә халкы өчен мондый объектларның территориаль ирешүенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре.

4.2.1. Автомобиль транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга да тәэмин ителергә тиеш.

4.2.2. Халыкны административ үзәкләр, кибетләр, базарлар янында жәяүлеләр юллары (тротуарлар, мәйданчыклар, баскычлар) белән тәэмин итү дәрәжәсе «пик» сәгатендә жәяүлеләр агымнары тыгызлыгын тәэмин итү шартларын үтәүгә туры килергә тиеш.

4.2.3. Торак пунктның Д халкы өчен жәмәгать пассажир транспорты тукталыш пунктларының территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдәгә исәпләнгән күрсәткечләрен 3 нче таблицка ярашлы кабул итәргә кирәк. Халыкның өлегенә объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнми.

Таблица 3

№ п/п	Объект исеме	Халык өчен территорияль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе (метр)
1	Тукталыш пунктлары тулаем торак пункт буенча	500

4.3. Торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең социаль яклауга мохтаж гражданнарның, жирлек халкының хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган минималь рөхсәт ителгән дәрәжәдәге исәп-хисап күрсәткечләре; Иске Каразерик авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәдәге исәп-хисап күрсәткечләре

4.3.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблицкага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 8

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәжәсе (кв. м/кеше)		Халык өчен территорияль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
		2015 год	2025 год	
1	Торак пункттагы торак биналар	22,22	22,42	билгеләнмәгән
<p>Искәрмә.</p> <p>Перспективага исәпләнгән күрсәткечләр 2025, 2035 елларда ирешелгән торак биналарның гомуми майданы белән тәэмин ителешнең минималь дәрәжәсен исәпкә алып төзәтелә.</p>				

4.4. Иске Каразерик авыл жирлеге халкының мәдәният, массакуләм ял, ял объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; торак пункт халкы өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре

4.4.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 9 нчы таблицкага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 9

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән иминлек дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
1	Клуб учреждениеләре	300 урын / 1000 кешегә.	билгеләнмәгән
2	Авил китапханәләре	10,67 мең. берәмлек 1000 кешегә	билгеләнмәгән

Искәrmә.

1. Зуррак торак пунктлар өчен исәпләнгән күрсәткечне азрак кабул итәргә кирәк.

2. Объектларның санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә, 30 минутлык жәяүлеләр йөри торган зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карарына ярашлы рәвештә, 2019 елга кадәр халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең социаль гарантияләре дәрәжәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә.

4.5. Иске Каразерик авыл жирлегә халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенә исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенәң максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенәң исәпләнгән күрсәткечләре.

4.5.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 10 нчы таблицәга ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 10

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән иминлек дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
1	Спорт заллары	0,17 кв. метр идән майданы 1000 кешегә	билгеләнмәгән

2	Яссы спорт корылмалары	-	билгеләнмәгән
---	------------------------	---	---------------

4.6. Торак пункт халкының мәгълүматлаштыру һәм элемент объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территориаль керү мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре.

4.6.1. Авыл җирлеге халкының мәгълүматлаштыру һәм элемент объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләрен 11 нче таблицкага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 11

№ п/п	Объект исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкның минималь рөхсәт ителгән иминлек дәрәжәсе
1	Почта элементәсе бүлекчәсе (микрорайонга)	Авыл җирлегенә 1 объект	1

4.6.2. Авыл җирлеге халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемент объектларының территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдәгә исәпләнгән күрсәткечләре билгеләнми.

4.7. Торак пункт халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре; халык өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәпләнгән күрсәткечләре.

4.7.1. Көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары исемлеге, мондый объектларның урнашу урыны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Иске Каразерик авыл җирлеге территориясен санитар чистартуның генераль схемасына ярашлы кабул ителә.

4.7.2. Халык өчен каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер майданчыкларының (яшәү урыннарыннан, балалар һәм дөвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан ераклык)

максимал ь рѳхсѳт ителгѳн территориаль дѳрѳжѳдѳге исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечен 100 метр кѳлѳмендѳ кабул итѳргѳ кирѳк.

4.8. Авыл жирлеге халкының тѳзеклѳндѳрѳ нѳм яшеллѳндѳрѳ объектлары белѳн тѳѳмин ителѳнең минимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсенең исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечлѳре; халык ѳчен мондый объектларның территориаль мѳмкин булган максимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсенең исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечлѳре.

4.8.1. Халыкның гомуми файдаланудагы яшеллѳндѳрѳлгѳн территориялѳр белѳн тѳѳмин ителѳнең минимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсенең исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечлѳрен 12 нче таблицага ярашлы кабул итѳргѳ кирѳк.

Таблица 12

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минимал ь рѳхсѳт ителгѳн иминлек дѳрѳжѳсе (кв. метр/кеше)	Халык ѳчен территориаль мѳмкинлекнең максимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсе
1	Гомуми файдаланудагы яшеллѳндѳрѳлгѳн территориялѳр, барлыгы:	0,18	билгелѳнмѳгѳн

4.9. Иске Каразирек авыл жирлеге халкының ритуаль хѳзмѳтлѳр кѳрсѳтѳ объектлары белѳн тѳѳмин ителѳнең минимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсенең исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечлѳре; халык ѳчен мондый объектларның территориаль мѳмкин булган максимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсенең исѳплѳнгѳн кѳрсѳткечлѳре.

4.9.1. Кѳрсѳтелгѳн исѳп-хисап кѳрсѳткечлѳрен 13 нче таблицага ярашлы кабул итѳргѳ кирѳк.

Таблица 13

№ п/п	Объект исеме	Халыкның минимал ь рѳхсѳт ителгѳн иминлек дѳрѳжѳсе (кв. метр/кеше)	Халык ѳчен территориаль мѳмкинлекнең максимал ь рѳхсѳт ителгѳн дѳрѳжѳсе
--------------	---------------------	---	--

1	Традицион күмү зираты	0,004	билгеләнмәгән
---	-----------------------	-------	---------------

4.10. Авыл жирлеге халкының социаль тээмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тээмин ителүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе; халык өчен мондый объектларның территорияль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе күрсәткечләре.

4.10.1. Инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән халыкның тээмин ителеш дәрәжәсе жиңел автомобильләре даими саклау урыннарының гомуми санының 10 % (ә 1 урыннан ким түгел) тигез булырга тиеш, шул исәптән инвалидларны коляскада йөртүче автотранспорт өчен махсуслаштырылган урыннарның 5%.

Инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тээмин ителеш дәрәжәсе жиңел автомобильләре кыска вакытлы саклау өчен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында жиңел автомобильләре вакытлыча саклау урыннарының гомуми санының 10 % (ә 1 урыннан ким түгел) тигез булырга тиеш.

3.ИСКЕ КАРАЗЕРИК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАРГА НОРМАТИВ ИХТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮГӘ, КҮРСӘТЕЛГӘН ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА ТӘКЪДИМНӘР

5.1. Халыкның электр, жылылык, газ һәм су белән тээмин итү, су чыгару объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр.

5.1.1. Электр белән тээмин итү системаларын проектлау «шөһәр электр челтәрләрен проектлау буенча Инструкция» (2 бүлек), «торак һәм ижтимагый биналарның электр җайланмаларын проектлау һәм монтажлау» (6 бүлек) др таләпләренә туры китереп билгеләнә торган электр чыганаclarына электр йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә башкарылырга тиеш. «ФСК ЕЭС» ААҖ сәясәте 02.06.2006 ел (2 бүлек).

Торак пунктлар территорияләренең уртача исәпләү йөкләнешенең зур күрсәткечләрен алдан исәпләүләр өчен 15 нче таблицкага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 15

	Торак пункт
--	-------------

Халык саны (мең кеше.)	табигый газ плитэләре белән			стационар электр плитэләре (кВт/кеше) белән		
	Жирлек буенча гомумән	Шул исәптән:		Жирлек буенча гомумән	Шул исәптән:	
		үзәк	микрорайоннар /кварталлар		үзәк	микрорайоннар /кварталлар
менее	0,41	0,51	0,39	0,5	0,62	0,49

Искәрмә:

1. Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку йортлары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре күпләп тупланган территорияне аңларга кирәк.

2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләнешләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

табигый газ плитэләре булган торак пунктлар өчен: 1,21,6.

Торак пункт үзәге территориясенә зур әһәмияткә ия булырга кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы тарату электр челтәре комплексы челтәрләрен перспективалы үстерү схемасы нигезендә башкарылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләренең көчәнеше аларның исәпләнгән срок чикләрендә үсеше концепциясен һәм энергия системасындагы көчәнешләр системасын исәпкә алып сайлана: 35 – 110 – 220 – 500 кв яки 35 – 110 – 330 – 750 кВ.

Электр белән тәэмин итү системасының көчәнеше энергия трансформациясе баскычларының иң аз санын исәпкә алып сайланырга тиеш. Якын арада 35 110/10 кВ көчәнеш системасы иң максатка ярашлы булып тора.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү жайланмаларын проектлауны электр корылмалары төзелеше кагыйдәләре һәм «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәт турында нигезләмәнең 2 бүлегә таләпләренә ярашлы рәвештә 02.06.2006 ел башкарырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләрен, бүлү жайланмаларын һәм электр тапшыруның һава линияләренең торак төзелеш территориясендә урнашкан кабель линияләренә күчү пунктларын ябык типта проектлау киңеш ителә.

5.1.2. Яңа жылылык белән тәэмин итү системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү торак пунктны жылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасына ярашлы рәвештә башкарылырга тиеш.

Жылылык белән тээмин итү системаларын проектлауны СНиП 41-02-2003 «жылылык челтәрләре» (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 «тиешлелекне бәяләү " таләпләренә ярашлы рәвештә жылылык белән тээмин итүнең ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәпләнгән Жылылык йөкләнешләре күрсәткечләре нигезендә башкарырга кирәк. Күчәмсез милек объектларына экологик таләпләр "(А кушымтасы)»

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән жылылык белән тээмин итү чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарында, жылылык йөкләнешләре үзәкләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Жылылык белән тээмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнәргә тиеш.

Трассаларны һәм жылылык челтәрләрен салу ысулларын СНиП 41-02-2003 «жылылык челтәрләре» (9 бүлек), СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә ярашлы рәвештә карарга кирәк. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

5.1.3. Яңа газ белән тээмин итү системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү СНиП 42-01-2002 «газ бүлү системалары», ПБ 12-529-03 «газ бүлү һәм газ куллану системалары куркынычсызлыгы кагыйдәләре» таләпләренә ярашлы рәвештә, Татарстан Республикасын газ белән тээмин итү һәм газлаштыруның генераль схемасына ярашлы рәвештә, торак-коммуналь газлаштыруның республика программалары нигезендә башкарылырга тиеш-коммуналь хужалык, сәнәгать һәм башка оешмалар.

Газ куллануның зур күрсәткечен:

үзәкләштерелгән кайнар су белән тээмин итү булганда елына бер кешегә 120 куб. м;

газ су жылыткычларыннан кайнар су белән тээмин иткәндә кешегә елына 300 куб. м;

кайнар су белән тээмин итү булмаганда, кешегә елына 180 куб.м.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пункт территориясеннән читтә, жил ягыннан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм көйләү өчен газ көйләүче (блок яки шкаф) пунктлар проектлау кирәк.

Газ көйләү пунктын аның эшчәнлегә район үзәгендә урнаштырырга кирәк, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якынак.

Торак пунктларда аерым торган газ көйлөүче пунктларны биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ көйлөүче пунктка кертелгәндә газ басымы 0,6 МПа 10 метрга кадәр булганда;
газ көйлөүче пунктка кертелгәндә газ басымы 0,61,2 мпа15 метр.

5.1.4. Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганаclarын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру СП 30.13330.2012 СНиП 2.04.01-85* «эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» актуальләштерелгән редакциясе, СП 31.13330.2012 СНиП актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш 2.04.02-84* су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар, СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү (12 бүлек), СанПиН 2.1.4.1074-01 эчәр су.

Эчәрлек су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының су сыйфатына гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су белән тәэмин итү системаларының иминлеген тәэмин итүгә гигиена таләпләре, СанПиН 2.1.4.1175-02 үзәкләштерелгән су белән тәэмин итүнең су сыйфатына гигиена таләпләре. Чыганаclarны санитар саклау, ГОСТ 2761-84* үзәкләштерелгән хужалык-эчү су белән тәэмин итү чыганаclarы. Гигиена, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре, СанПиН 2.1.4.1110-02 су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрен санитар саклау зоналары.

Халыкның хужалык-эчү ихтыяжларына уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су куллануның зур күрсәткечен:

эчке суүткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган, ванна һәм жирле су жылыткычлары булган биналар өчен тәүлегенә бер кешегә 200 литр;

эчке суүткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин ителгән биналар өчен тәүлегенә бер кешегә 270 литр.

Су алу корылмаларының төрөн һәм урнаштыру схемасын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитар шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Суүткәргеч челтәрләрен божралы итеп проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик линияләрен кулланырга рәхсәт ителә:

аварияне бетерү вакытында су белән тәэмин итүдә өзеклекләр булганда житештерү ихтыяжларына су бирү өчен;

хужалык-эчү ихтыяжларына су бирү өчен торбаларның диаметры 100 мм дан артмый;

янгынга каршы яки хужалык-янгынга каршы ихтыяжларга су бирү өчен, линия озынлыгы 200 метрдан артмаган вакытта янгын сүндерүгә су чыгымнарына карамастан.

Тышкы сууткөргөч челтөрлөрөн биналарның һәм корылмаларның эчке сууткөргөч челтөрлөрө белән боҗралау рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны СП 30.13330.2012 СНиП 2.04.01-85* «эчке сууткөргөч һәм биналарны канализацияләү» актуальләштерелгән редакциясе, СП 32.13330.2012 СНиП 2.04.03-85* «канализация " актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк. Тышкы челтөрлөр һәм корылмалар, СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

Көнкүреш агынты суларын уртача тәүлеклек су белән чистарту, территорияне һәм яшеллекләргә сугару өчен су чыгымнарын исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек су куллануга тиң дип кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшлэгәндә шәһәр торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су агызуны 1 кешегә 550 л/көн күләмендә кабул итәргә рәхсәт ителә.

Агынты суларны чистарту корылмалары мәйданчыгын елның жылы чорында торак төзелешкә карата өстенлек иткән жыллар өчен жилле яктан, су агымы агымы буенча түбәнрәк урнаштырырга кирәк.

5.2. Торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына халыкның норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.2.1. Торак пунктлар территориясендә урамнар һәм юллар челтәренең үткәрү сәләте автомобильләшү дәрәжәсеннән чыгып билгеләнә.

2025 елга кадәр исәпләнгән срокка авыл җирлекләре өчен автомобильләшү дәрәжәсен 1000 кешегә 400 автомобильгә тиң итеп кабул итәргә кирәк. Торак пунктның җирле шартларына бәйле рәвештә, кыйммәтне киметергә яки арттырырга рәхсәт ителә, ләкин 20% тан артык түгел.

5.2.2. Магистраль урамнарда һәм көйләнгән хәрәкәт юлларында төзелгән территорияләр чикләрендә авыл торак пунктларында 200 300 метр аралыгында бер дәрәжәдә (жир өсте) жәяүлеләр үтүләрен күздә тотарга кирәк.

5.2.3. Жәмәгать транспорты тукталыш пунктлары арасындагы араны 400 600 метрга тиң итеп кабул итәргә киңәш ителә.

5.2.4. Торак пунктлар һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары чикләрендә автомобиль юлларын проектлауны СП 42.13330.2011 таләпләренә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе башкарырга тиеш*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (11 бүлек, кушымталар һәм, К, Л)

.5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.3.1. Торак төзелеше күләменең һәм торак төзелеше төрләренең исәпләнгән күрсәткечләре булган һәм фаразланган социаль-демографик хәлне һәм халыкның керем дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.3.2. Торак төзелешнең характерына ярашлы рәвештә, 16 нчы таблицада китерелгән төзелеш төрләре аерып күрсәтелә.

Таблица 16

№ п/п	Торак төзелеше төре	Төзелеш характеристикасы
1	Аз катлы торак төзелеш	биекlege 3 катлы шәхси усадыба төзелеше; 3 катлы блокадалы торак йортлар төзелеше; биекlege 4 катлы күп фатирлы торак йортлар төзелеше
2	Уртача катлы торак төзелеш	биекlege 5тән 8 катлы күп фатирлы торак йортлар төзелеше

5.3.3. Торак төзелеш төрләрен билгеләү, аларны оештыруга таләпләрне билгеләү Иске Каразерик авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән башкарыла.

5.3.4. Торак пунктларның торак төзелешенең норматив параметрлары СП 42.13330.2011 бүлегенең таләпләренә ярашлы рәвештә билгеләнә СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакциясе. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

5.4. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.4.1. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларына норматив ихтыяжын халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренең ихтыяжларын канәгатьләндерү кирәклегенә туры китереп билгеләргә кирәк.

5.4.2. Күрсәтелгән объектларны урнаштыруны башка шундый ук объектларның якинлыгын, транспорт элементләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып карарга кирәк.

5.4.3. Мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләренең күләмен проектлау буенча биремгә ярашлы рәвештә кабул итәргә кирәк.

5.4.4. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын мәгариф мәктәпләре һәм башка уку йортлары, ял һәм мәдәният учреждениеләре спорт объектлары белән берләштерергә рөхсәт ителә.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыруга тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениесен коллектив кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемтә операторы хезмәт күрсәтү өчен кирәкле сыйдырышлылык белән яшерен эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемтә челтәрләрен салуны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен жир участкалары майданнарын 18 нче таблицага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 18

№ п/п	Объект исеме	Участокның майданы
1	Элемтә бүлеге	700 – 1200 кв. метр
2	Автомат телефон станциясе	0,25 га
3	Үзәк автомат телефон станциясе	0,3 га
4	Концентратор	40 – 100 кв. метр
5	Тимер-көчәйтү станциясе	0,1 – 0,15 га
6	Сымлы тапшырулар блогы-станциясе	0,05 – 0,1 га
7	Тавыш трансформатор подстанциясе	50 – 70 кв. метр
8	Кабель телевидениесенең техник үзәге	0,3 – 0,5 га

5.5.3. Элемтә предприятиеләре биналарын жил ягыннан (күбесенчә юнәлештәге жилләр өчен) күрше предприятиеләргә яки технологик процесслары булган объектларга карата урнаштырырга кирәк, алар зарарлы, коррозия-актив, начар исле матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганагы булып тора, аларның санитар-күзәтү зоналарыннан читтә.

5.5.4. Элемтә линияләрен урнаштыруны СН 461-74 таләпләренә ярашлы рәвештә башкарырга кирәк.

5.6. Авыл жирлегә халкының көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару объектларына норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен керү юллары белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнер майданчыклары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Контейнер майданчыкларының кирәкле санын билгеләү өчен контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыкларны туплау нормаларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәпләнгән күләме калдыкларның иң зур барлыкка килү чорында туплануына туры килергә тиеш.

5.6.2. Көнкүреш калдыклары туплану нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2011 таләпләренә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе кабул итәргә тиеш*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү, 19 нчы таблицада китерелгән.

Көнкүреш калдыкларының исәпләнгән санын вакыт-вакыт (һәр 5 ел саен) фактлар буенча төгәлләргә кирәк.

Таблица 19

Көнкүреш калдыклары төрләре	Көнкүреш калдыклары саны елына 1 кешегә	
	кг	литр
Каты: суүткөргеч, канализация, үзәк жылыту һәм газ белән жиһазландырылган торак биналардан; башка торак йортлардан	190 – 225	900 – 1000
Ижтимагый биналарны исәпкә алып каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	300 – 450	1100 – 2000
Чүпрәкләрдән сыек (канализация булмаганда)	280 – 300	1400 – 1500
	–	2000 – 3500

5.6.3. Контейнер майданчыкларын торак йортлардан, балалар, дөвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт майданчыкларыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.6.4. бер майданчыкта урнаштырылган чүп контейнерлары саны 5 контейнердан артмаска тиеш.

5.6.5. үзәкләштерелгән су агызу системасы белән тәэмин ителмәгән торак төзелеш территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын жыю өчен ишегалды юыну урыннары булуны күздә тотарга кирәк.

5.7. Иске Каразерик авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларына, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга норматив ихтыяжын билгеләүгә тәкъдимнәр

5.7.1. Төзелгән торак пунктның тау итәгендә төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма өлеше (төзекләндерү территориясенә яшелләндерү дәрәжәсе) 55% тан да ким булмаса тиеш, торак район территориясә чикләрендә 25% тан да ким булмаса тиеш.

Төрле максатлардагы яшелләндерелгән территорияләр дип гомуми һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрне, үз-үзен чәчүче агачларны һәм куакларны, торак пунктлар территорияләрендәге урманнарны аңларга кирәк.

5.7.2. Торак пунктта яшеллекләрне аның планлаштыру структурасын һәм жирле шартларын исәпкә алып, бердәм система рәвешендә карарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлау һәм реконструкцияләгәндә, булган яшеллекләрне максималь саклауны һәм куллануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектларының майданнарын:

парклар 10 гектардан да ким түгел;

бакчалар 3 гектардан ким түгел;

скверлар 0,5 га.

5.7.4. Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принциптарын, объектларның параметрларын СП 42.13330.2011 9 бүлегенә ярашлы рәвештә СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясә кабул итәргә кирәк*. "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

5.8. Зиратларны урнаштыру өчен тәкъдимнәр

5.8.1. Бу бүлектә үлгән кешенәң гәүдәсен яки калдыкларын жирләү юлы белән традицион күмү зиратларын урнаштыруга таләпләр һәм тәкъдимнәр китерелә.

5.8.2. Зират өчен участокның күләме 40 гектардан артмаса тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырганда халык санының перспективалы үсешен, үлем коэффициентын, гамәлдәге зиратларның булуын, бер жирләүгә жир участогы нормаларын исәпкә алырга кирәк.

5.8.4. Зиратны торак пунктлар төзелеше территориясенә карата жилле яктан урнаштырырга кирәк.

5.8.5. Яңа жирләү урыннары булдыру, гамәлдәге жирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасының уңай нәтижәсә булганда мөмкин.

5.8.6. Зиратларны торак, Ижтимагый биналардан, спорт-сәламәтләндерү һәм шифаханә-курорт объектларыннан ераклыкта урнаштырырга кирәк:

100 метр зиратның майданы 10 гектар һәм аннан да азрак;

300 метр зиратның майданы 10-20 гектар;

500 метр зиратның майданы 20дән 40 гектарга кадәр;

50 метр авыл, ябык зиратлар һәм мемориаль комплекслар өчен.

5.8.7. Зираттан халыкны үзекләштерелгән су белән тәэмин итү чыганагының су алу корылмаларына кадәр ара 1000 метрдан да ким булмаса тиеш, су чыганагының санитар саклау зоналары билбаулары һәм фильтрлау вакыты белән араның житәрлек булуын раслау белән.

5.8.8. Зират өчен бирелгән Участок түбәндәге таләпләрне үтәргә тиеш::

торак пунктка, ачык сулыкларга һәм су агымнарына каршы якка авышу;

мөмкин булган су басу зонасыннан читтә урнашу;

жир асты суларының максималь торуы белән жир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган жир асты сулары торышы дәрәжәсе булырга тиеш;

1,5 м һәм аннан да түбән тирәнлектә коры, тишек туфрак (супесчаная, Песчаная) булырга, туфракның дымлылыгы 6 18% чикләрендә булырга.

5.8.9. Зират территориясендә түбәндәге зоналарны аерып күрсәтергә кирәк:

керү (автотранспорт һәм кунаклар керү өчен оештырылган керү урыны, хужалык керү урыны, автотранспорт өчен тукталыш белән);

ритуаль (матәм йолаларын үткөрү өчен корылмалар, гыйбадәт корылмалары, ял итү өчен майданчыклар урнаштыру белән);

административ-хужалык (административ-көнкүреш бинасы, жәмәгать бәдрәфләре урнаштырылган);

жирләү зонасы (зират территориясенең гомуми майданының 65 75% тәшкил итә);

Яшел саклау зонасы (каберлек территориясе периметры буенча урнашкан).

5.8.10. Зиратлар территориясендә:

юл челтәре;

су сибү суүткәргече;

тышкы яктырту.

5.8.11. Жирләү участокларының зурлыгын 21 нче таблицкага ярашлы кабул итәргә кирәк.

Таблица 21

Бер урында бер дәрәжәдә жирләүләр саны	Жирләү участогының зурлыгы	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0

5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

6. ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге нормативларның таләпләренә туры китереп әзерләнгән

хокукий актлар:

Россия Федерациясенең 29.12.2004 елгы 190-ФЗ номерлы шәһәр төзелеше кодексы;

2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон оешманың гомуми принциплары турында

Россия Федерациясендә жирле үзидарә»;

"Жирләү һәм жирләү эше турында" 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон;

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында " 25.12.2010 ел, № 98-ТРЗ Татарстан Республикасы законы;

"Дәрәжәне билгеләү турында" Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары

2014 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәтләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре 26.01.2009 ел по 42 (үзгәрешләр белән 30.05.2013 ел).

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылган:

СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. "Шәһәр төзелеше.

Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.02-84* су белән тәэмин итү.

Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 32.13330.2012 СНиП 2.04.03-85* актуальләштерелгән редакциясе канализация.

Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2012 СНиП 35-01-2001 актуальләштерелгән редакциясе биналар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен корылмалар»;

СанПиН 42-128-4690-88»торак урыннар территорияләрен тотуның санитар кагыйдәләре»;

СанПиН 2.1.1279-03 зиратларны, биналарны һәм жирләү билгеләнешендәге корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиена таләпләре;

Россия Федерациясе субъектларының норматив ихтыяжларын билгеләү методикасы

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 19.10.1999 елгы 1683-р номерлы карары белән расланган Социаль инфраструктура объектларында;

МДК 11-01. 2002 Россиядә зиратларны жирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр

Федерацияләр»;

Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше проектлаштыруның республика нормативлары,

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрәндәге 1071 номерлы карары белән расланган;

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары.

6.3. Нормативларны әзерләгәндә:

авыл жирлегенең административ-территориаль төзелеше;
торак пунктның социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;
табигый-климат шартлары;
авыл жирлеген социаль-икътисадый үстерү программалары;
социаль-икътисади үсеш фаразы;
жирле үзидарә органнары һәм кызыксынган затларның төкъдимнере.

6.4. Жирле әһәмияттәге объектлар исемлеге, алар өчен төп өлешендә нормативларда авыл жирлеге халкының минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм жирлек халкы өчен мондый объектларның территориаль мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясының 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләүгә техник йөкләмә белән билгеләнгән.